

Globális vagy lokális?

VISSZHANG - LXIII. évfolyam, 33. szám, 2019. augusztus 16.

György Péter (*Zsidó Kiválóságok Háza. Az üres tér múzeuma. ÉS*, 2019/31., aug. 2.) vitatja a balatonfüredi múzeum koncepciójának létjogosultságát. A digitális kiállítás az orvostudomány, a biológia, az informatika és a műszaki tudományok 132 kiemelkedő zsidó származású képviselőjének munkásságát mutatja be interaktív módon.

A recenzens felveti a kérdést: „milyen megfontolások alapján s kit tekintettek magától értetődően zsidónak?” Bánki Donát példáját hozza, akit zsidóként választottak be a bemutatott kiválóságok közé, pedig keresztény elkötelezettségét még a sírján is kereszt jelzi. A többszörös identitás elfogadása alapján én nem látom különösnek azt, ha valaki egyszerre érez elkötelezettséget családja zsidó hagyománya és egy keresztény felekezet tanítása iránt, ismerek ilyen embert magam is. És abban sem találok semmi kivetnivalót, hogy a kiállítás szervezői ebben az esetben a családi háttér alapján döntöttek.

György Péternek láthatóan a legnagyobb gondja a múzeum „absztrakt és abszurd programjával” van. Nem fogadja el Olti Ferenc globális szemléletét, és számon kéri a helyi – balatonfüredi – zsidóság emlékezetének ápolását. Ebben az oppozícióban a jó oldalon a pápai *Elfeledett szomszédaink* kiállítást mutatja fel, amely a csaknem teljesen kiirtott helyi zsidó közösségnek állított emléket. (A kibővített kiállítás egyébként évek óta készen van, de nem látható. György Péter „érthetetlen és indokolhatatlan” eljárásról beszél. A városi önkormányzat ugyanis késedelmes teljesítés miatt perbe fogta annak elkészítőjét, Gyekiczki András, a végleges döntést pedig a jogerős bírói végzéstől teszi függővé. Reménykedünk a kiállítás megnyitásában.)

Dr. Hollós Sándor (*Emlékezet, ÉS*, 2019/32., aug. 9.) nagyon pontosan írja a balatonfüredi múzeumról, hogy benne „a hagyományos emlékezet kereteit túllépve” emlékeznek meg azokról a nagyszerű zsidó tudósokról, akiket nem pusztított el a holokauszt. Ők, a szerencsések teljesítményükkel az egész emberiséget gazdagították.

Én nem hiszem, hogy az emlékezetkultúrának bináris oppozíciókban kéne gondolkodnia, és feltétlenül választania kéne a globális és a lokális szemlélet között. Mindkettőnek megvan a jogosultsága.

György Péternek azt a megjegyzését, hogy a füredi múzeum „akaratlan és szükségszerű lenyomata annak a kultúra-, illetve nemzetiidentitás-fogalomnak, amely a Fidesz politikai programjának lényegi része”, egyszerűen nem értem. Úgy tudom, ezt a vállalkozást nem magyarországi közpénzből finanszírozták. A „Sorsok Háza-szindróma” emlegetését egy, a hagyományos gyáskultúrát újraértelmező, pozitív üzeneteket sugárzó kommunikációs térben pedig igazságtalannak gondolom.